

# Almanya'nın dili Almanca'dır!

Alman Haber Ajansı'nın (DPA) 27 Eylül'deki genel seçimlerden kısa bir süre önce servise koyduğu bir haber Almanya'da yaşayan çeşitli kesimlerden Türklerin yeni hükümetten beklentilerini içeriyordu. Sözkonusu haberde bu satırların yazarından da şu açıklama yer alıyordu:



*“Almanya'daki Türkçe basın bu yıl 40., radyonun ise 45. yılı. Ama Türkçe iletişim hala resmi ağızlarda hak ettiği yerde değil. Türkçe entegrasyon açısından sorun olarak gösteriliyor. Oysa bu insanların doğal ve temel hakkı. Yeni seçilecek hükümetten Türkçe'nin bu ülkenin geleceğinde iletişim ve kültür dili olarak Almanca'nın yanında yaşayacağı ve yaşaması gerektiğini benimsemiş jestler bekliyorum. Almanya Başbakanı Angela Merkel'in Berlin'de Türk medya temsilcileriyle yaptığı görüşme bu noktada atılmış önemli bir adımdır.”*

Haber, Almanya'daki bazı Türk medyalarında geniş bir biçimde yer aldı, ama nedense yukarıdaki bölüm “çıkarılmış” olarak. Türk gazetelerinin Avrupa çapında faaliyet gösteren tek Türk gazeteciler örgütünün bir temsilcisinin bu ülkenin müstakbel hükümetine yönelttiği, konusu Türkçe iletişim olan “dilekçesi”ni yayınlamaması elbette hüznü verici. Ama bu hüznü bir kenara bırakıp, son gelişmelere bir göz atalım..

Almanya'daki Türkler, Türkçe iletişimin önemini, gerekliliğini, doğallığını savunurken, yeni hükümet cephesinden daha farklı işaretler geliyor.

Siyasal iktidarı devralmaya hazırlanan Hıristiyan demokrat partilerle liberaller, koalisyon pazarlıklarını sürdürüyorlar. Bu ülkenin geleceğini belirleyecek birçok konuda henüz uzlaşmaya varamadılar.

Ama üzerinde hemen anlaştıkları bir konu var: Bu ülkenin dilinin Almanca olduğu.

Ve bunun anayasa maddesi haline getirilmesi.

Aslında bu konuyu tartışmaya hiç gerek yok.

Elbette bu ülkenin dili Almanca'dır.

Ve bu ülke üzerinde insanlar arası iletişimin esas dili Almanca'dır.

Bunun Federal Almanya Anayasası'nda yer alması da gayet doğaldır.

Peki bir yandan Almanca'nın anayasayallaşması, diğer yandan da Türkçe iletişimle ilgili girişteki vurgular. Ortada bir çelişki mi var?

Bizce yok.

Burada uzun bir parantez açmak gerekiyor.

Her insan bulunduğu ortamda iletişimini sürdürebilmek için, ki bunu hayatta kalmak için de diyebiliriz, o ortamın egemen olan dilini öğrenmek zorunda olduğunu bilir.

Buradan Almanya'da yaşayan Türklerin Almanca'yla ilişkilerine ilişkin şu sonuç çıkar:

Almanya'daki Türkler de bu ülkede düzgün bir yaşam sürdürebilmek için Almanca bilmek ve Almanca'yı iletişimde kullanmak gerektiğini bilirler..

Biliyorlar. Ancak Türklerin hepsi bunun gereğini yerine getiremiyor.

Bunun çeşitli nedenleri var.

Kimisi için yeni bir dil öğrenmek çok zor, kimisinin bunun için ayıracak zamanı, maddi koşulları yok.

Kimisi ise bu ülkeye gelir gelmez, hiçbir hazırlık ve destek hizmetinden yararlanmadan, günlük üretim içine sokulduğu için, bu üretim sürecinde öğrendiği, genellikle üretimin sürmesi için yeterli olabilen kırık-dökük Almanca'sına güveniyor, bu dili bildiğini sanıyor ve öyle kalıyor.

Bir de muhtemelen, sayıları çok az da olsa dil öğrenmeye tamamen karşı olanlar da vardır. Bazıları bu kesimi olduğundan daha kalabalık göstermeye çalışıyor. Ancak bunun doğru olmadığını biliyoruz, dolayısıyla onlar üzerinde durmaya hiç de gerek yok.

Ama Türklerin çoğunluğu Almanca'nın gerekli olduğunu biliyor ve kendilerince bunun gereğini yerine getirmeye çalışıyorlar.

Almanya'nın dilinin Almanca olduğu gerçeğini bir anayasa maddesi olarak tanımlanmasıyla, çeşitli nedenlerle Almanca'yı öğrenemeyen, öğrenmeyen insanları dil öğrenme yolunda hareket ettirmek mümkün değildir.

Anayasa'ya girmesi düşünülen bu maddenin Almanca bilmeyen, öğrenmeyen ve öğrenemeyen göçmenler üzerinde önemli bir etkisi olmayacağını şimdiden söyleyebiliriz.

Burada yanlış anlamalara yer vermemek ve bu anayasal girişimin esas hedefi buradaki Türk toplumu olduğu bilindiği için özellikle şunu vurgulamak gerekiyor:

**Almanya'da yaşayan azınlıkların, göçmenlerin, özellikle de buraya yerleşmiş, göçmen olmuş Türklerin Almanca öğrenmeleri gerekir. Aslında yukarıda belirtildiği gibi bunu herkes biliyor zaten. Ama Alman dostlarımızı bunu her fırsatta dile getirme zahmetinden kurtarmak için, biz Türk gazeteciler de devreye girelim, insanlarımıza Almanca'nın önemini sık sık hatırlatalım..**

Ama bu işin sadece bir yanı.

Diğer yanı da var. Ve ötekisi kadar önemli.

“Türkçe'nin de diğer diller gibi yaşama ve gelişme hakkı var. İnsanlık farklı dilleri kullanmaya devam ettiği sürece bu bir temel insan hakkıdır.”

“Türkçe'nin yaşama ve gelişmeye hakkı” sadece Türkiye'de değil, Almanya'da da geçerlidir.

Çünkü bu Türkçe'yi konuşanların hakkıdır. Onlar Türkçe konuştukça...

Elbette aynı hak Almanca için de geçerli. Hem Almanya'daki, hem de Türkiye'deki ya da başka yerlerde Almanca konuşanlar için..

Güncelliği nedeniyle burada belki dile getirmek iyi olur. Aynı hak elbette Türkiye'de, Almanya'da ya da başka yerlerde Kürtçe konuşanlar için de geçerlidir.

Konuşanı olduğu sürece her dil için geçerli bir hak bu.

Ama sözkonusu dili konuşanların yoğunluğu da önemli. Bu yoğunluk devletlere sözkonusu dilin yaşaması ve gelişmesini desteklemekle yükümlülüğü dayatabilir. Almanya'daki Türkçe için böyle bir durum var.

Sadece bir temel hakkın tanımı, deklarasyonu sözkonusu olduğunda pek sorun yaşanmıyor. Örneğin kimse Türkçe'nin Almanya'daki okullardan tamamen kaldırılmasını savunmuyor. Ama pratikte bu böyle değil. Türkçe iletişim sorun olarak görülüyor. Okullardaki Türkçe eğitim de.

Burada gazetecilere görevler düşüyor. Nedir bunlar?

Gazetecilerin pratikleri “bilgi önemlidir öncelikle, o bilginin hangi dille iletildiği değil” tezinin güçlenmesine hizmet etmeli.

Yani Almanya'da yaşayan Türk insanına yönelik Türkçe medyaların içeriklerinin kalitesini yükselmelidir.

Ve bu gazetecilik temel ilkelerine özen gösterilerek yapılmalıdır.

Bu konuda ilerleme oldukça, Türkçe medyayla ilgili tartışmalar ilerletici olacaktır.

Bu arada Alman dostlarımıza “Türkçe iletişimin bu ülke için bir zenginlik olduğu”nu anlatmaya çaba göstermeye gerek yok artık. Çünkü büyük çoğunluk bunun tersini düşünüyor. Onları ikna etmeye çalışmaktansa, “Bu bir temel hak” yaklaşımının kabul edilmesi daha önemli.

Bu doğrultudaki kazanımlar var.

Bu kazanımları küçük, büyük demeden önemseyerek, tüm topluma taşıyarak, örnek alınmasını sağlayıp, yeni kazanımlara kaynak olmasının yolunu açabiliriz.

Bu kazanımlara bir örneği kapılarını açmak üzere olan dünya yayıncılığının en önemli buluşmalarından Uluslararası Frankfurt Kitap Fuarı'ndan verelim..

Türkiye geçen yıl bu fuara “onur konuğu” olarak katılırken, Almanya'daki Türk yayıncılığı da sembolik boyutlarda da olsa, özel bir sunumla yer almıştı. İlgilenenler hatırlayacaktır. Avrupa Türk Gazeteciler Birliği'nin (ATGB) önerisi Frankfurt Kitap Fuarı yönetimince kabul edilmiş, her “onur konuğu” ülke için hazırlanan özel serginin bir bölümü Almanya'da yayınlanan Türkçe medya organlarına ayrılmıştı. Esas olarak Türkiye ve Türkler üzerine Almanca yayınların sergilenmesini hedefleyen bu önemli platforma, bu ülkede yayınlanan Türkçe medyaların katılımını Türkçe adına önemli bir kazanımdı.

Bu en azından ATGB için böyle.

İşte tam da bu nedenle ATGB yine fuara katılıp, bu ülkede üretilen Türkçe'nin bu Uluslararası platformda yer almasını hedefliyor.

Kendi olanakları ölçüsünde.

Önemle ele alınması gereken başka kazanımlar da var...

Örneğin, bu ülkenin en büyük haber ajansının, DPA'nın Türkçe haber servisine başlamış olması.

Bir diğer örnek de devletin zirvesinden.

Bu ülkede 45'nci yılını yaşayan Türkçe yayıncılık, ilk kez bir Alman başbakanıyla buluştu.

Almanya'daki Türk medya kuruluşlarının yöneticilerinden oluşan 30'a yakın gazeteci, Berlin'de başbakanlık binasında buluştu. Önce kendi aralarında Türkçe, Almanya'daki Türk medyasının durumunu, perspektiflerini tartıştılar. Ardından Başbakan Angela Merkel'le buluştular. Başbakan Merkel, 1 saat boyunca Türk gazetecilerle görüş alışverişinde bulundu, onların sorularını yanıtladı, beklentilerini dile getirdi. Bu Federal Almanya devletinin zirvesinden bu ülkedeki Türk medyasının bütününe yönelmesi hem biçimi, hem de içeriği itibarıyla çok önemlidir ve 22 Haziran 2009 tarihi de bu nedenle Almanya'daki Türkçe medya için çok önemli bir gündür.

Merkel, Almanca'yı anayasal dil haline getirmeyi hedefleyen yeni hükümetin de başında olacak.

Herhalde onun yeni hükümeti de Türkçe'nin iletişim dili olarak yaşaması ve gelişme hakkına saygı gösterecektir. (13 Ekim 2009 / Frankfurt)

*Gürsel Köksal, Avrupa Türk Gazeteciler Birliği Başkanı*  
[www.atgb.info / koksal@atgb.info](http://www.atgb.info/koksal@atgb.info)